

Eind 2020 bereikten China en de EU overeenstemming over het Comprehensive Agreement on Investment. Dit biedt EU-bedrijven meer toegang tot de Chinese markt en betere investeringsbescherming. Bovendien heeft China toezeggingen gedaan op het gebied van arbeidsrechten en klimaat.

Akkoord EU-China verlaagt drempels in veel sectoren en biedt betere investeringsbescherming

CAI vergroot toegang tot Chinese markt

Op 30 december werd bekendgemaakt dat de EU en China, na zeven jaar onderhandelen, in principe overeenstemming hebben bereikt over een uitgebreide investeringsovereenkomst. Deze moet EU-bedrijven zowel meer toegang geven tot de Chinese markt als investeringsbescherming garanderen. Interessant, want China verwacht voor dit jaar een economische groei van acht procent. Wij vragen Boudewijn Poldermans van de Netherlands China Business Council wat voor kansen dit biedt.

Het Comprehensive Agreement on Investment (CAI) zal 25 bestaande bilaterale investeringsverdragen tussen de 27 lidstaten van de Europese Unie (EU) en China gaan vervangen. Voor Nederlandse ondernemers die in China actief (willen) zijn, is dit investeringsakkoord volgens Boudewijn Poldermans een flinke stap vooruit. "Het is niet perfect maar beter dan wat er ooit is geweest, waardoor het een goede basis legt voor een gelijk spelveld", aldus de sinoloog, ondernemer en consultant die al meer dan veertig jaar betrokken is bij China. "Wat boven dit verdrag hangt, is dat de EU een open markt is waar China altijd vrij toegang tot heeft gehad en vrijelijk in kon investeren, terwijl dit land zelf een van de meest restrictieve stelsels voor buitenlandse investeerders heeft. Het is nu voor het eerst dat Brussel een verdrag sluit dat zowel over markt-

toegang als investeringsbescherming gaat." Hoewel het akkoord op politiek niveau is goedgekeurd door de Chinese leider Xi, de Duitse bondskanselier Merkel, de Franse president Macron en de EU-leiders Michel en Von der Leyen, is het nog niet van kracht. Poldermans: "Nu kijken de juristen ernaar, waarna opnieuw overeenstemming bereikt moet worden. Dan moet de tekst vertaald worden in het Chinees, en moeten de Europese Raad en het Europees Parlement het akkoord goedkeuren. CAI zal dan ook op zijn vroegst in 2022 van kracht zijn. Daarnaast moet het onderdeel investeringsbescherming er binnen twee jaar in opgenomen worden." Opvallend aan het nieuwe investeringsverdrag is volgens Poldermans dat Europese investeerders betere voorwaarden krijgen dan Amerikaanse. "Hiermee raakt het de relaties tussen

Boudewijn Poldermans is vicevoorzitter van de Netherlands China Business Council en resident-directeur van CGCB International.

Brussel en Washington. President Joe Biden had verwacht dat hij samen met de EU kon optrekken tegen China. Niet alleen politiek maar ook economisch. Met CAI heeft de EU laten zien dat zij een eigen koers vaart. Vanuit Chinees perspectief is het belangrijk te beseffen dat China door de handelsoorlog met de Verenigde Staten steeds afhankelijker is geworden van de EU."

Tesla honderd procent eigenaar

De kansen die CAI aan Nederlandse investeerders biedt, liggen allereerst bij meer markttoegang in de komende jaren tot voorheen gesloten of beperkte (sub)sectoren, vertelt Poldermans. "Want markttoegang was geen onderdeel van al die bestaande bilaterale investeringsverdragen. Ook de Foreign Investment Law, die op 1 januari 2020 van kracht werd in China, gaat alleen over buitenlandse investeringen en niet over markttoegang." Belangrijk om te weten is dat de Chinese economie voor buitenlanders bestaat uit drie delen: sectoren die verboden zijn voor buitenlandse investeerders, sectoren met beperkte toegang en sectoren waar activiteiten worden aangemoedigd. Poldermans: "Voorheen kon investeren in sectoren met beperkingen alleen via joint ventures, maar daarin mocht je geen

meerderheid hebben. Doordat veel sectoren nu verder worden opengesteld voor EU-bedrijven en de kwantitatieve beperkingen voor joint ventures daar zijn afgeschaft, is met dit nieuwe verdrag veel meer mogelijk. Bij de productie van elektrische voertuigen mag je zelfs honderd procent eigenaar zijn, zoals de fabriek van Tesla bij Shanghai."

Risico's veel kleiner

Naast meer markttoegang zal CAI ook betere bescherming bieden van investeringen in China. "Investeren blijft natuurlijk altijd risicovol. Bovendien moet de verdragstekst die er nu ligt, nog

"Kwantitatieve beperkingen joint ventures zijn in veel sectoren afgeschaft"

definitief gemaakt en geratificeerd worden. Ik verwacht dat daarbij nog discussie komt over de uitwerking en toepassing van de nieuwe spelregels in provincies en steden. Maar dankzij de betere verhaalsmogelijkheden voor als iets misgaat bij het implementeren van afspraken, zijn de risico's veel kleiner dan voorheen", aldus Poldermans. Hij maakt hierbij wel de kanttekening

dat dit mechanisme alleen is bedoeld voor beslechtting van geschillen tussen staten. "Weet dat in ieder Chinees contract staat dat ze geschillen op amicale wijze willen regelen en pas naar de rechtbank stappen als dit echt niet lukt. Ik adviseer altijd de laatste stap zoveel mogelijk te vermijden. Ook al heb je volgens de Chinese wet gelijk, als buitenlander heb je minder kansen een rechtszaak te winnen."

CAI biedt ook meer bescherming van intellectueel eigendom en tegen gedwongen overdracht van technologie. De Merkenwet van 2019 is daarmee volgens Poldermans voor EU-landen straks verleden tijd. "Het nieuwe investeringsverdrag geeft ook meer transparantie op het gebied van staatssubsidies. Daarmee komt CAI tegemoet aan het kritiekpunt van Brussel dat er sprake was van een ongelijk speelveld omdat Chinese bedrijven ondersteund worden door hun overheid. Hiervoor komen nu speciale afspraken. Bij conflicten kun je naar je nationale overheid. Die kan het geschil aankaarten bij de Chinezen en eventueel sancties instellen."

Klimaat en arbeidsrechten

China heeft in CAI ook toezeggingen gedaan op het gebied van arbeidsrechten en klimaat- en milieubescherming. In hoeverre zal dit bijdragen

aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties? Poldermans: “De arbeidsrechten zijn in het verdrag zeer vaag omschreven. China zegt te gaan werken aan het ratificeren van twee lopende fundamentele verdragen van de International Labour Organization over dwangarbeid. Het zou buitengewoon opmerkelijk zijn als dit inderdaad gebeurt. China heeft deze verdragen nog niet geratificeerd. Een zwaktebod van CAI is dat het geen deadline voor die ratificatie bevat. Een ander gevoelig onderwerp is de vrijheid van vereniging, waardoor arbeiders vakbonden zouden kunnen opzetten.” Op het gebied van milieu en klimaat is China veel meegaander. “Het Chinese leiderschap erkent dat klimaatveranderingen en aantasting van het milieu op langere termijn ook een bedreiging zijn voor het voortbestaan van hun regime en de economische welvaart”, legt Pol-

“Met dit verdrag laat Brussel aan Washington zien een eigen koers te varen”

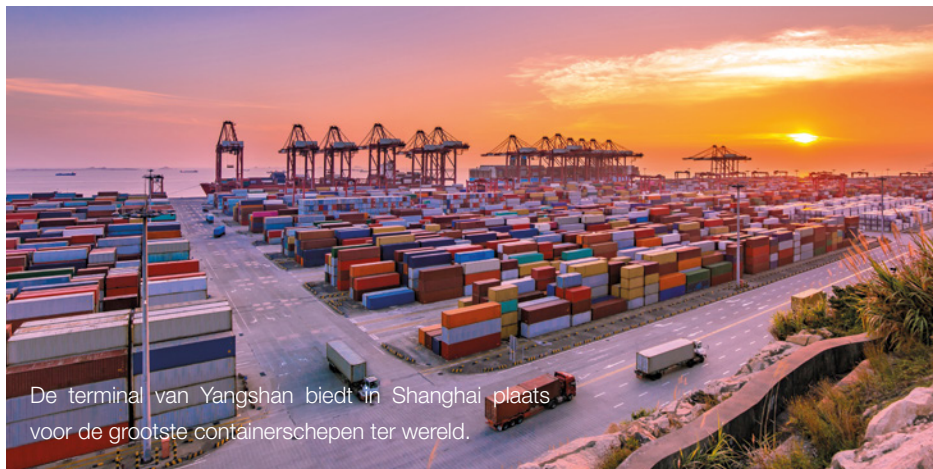
dermans uit. “De milieuvervuiling is gigantisch en de toegang tot schoon drinkwater zeer beperkt. Beijing wil hier echt iets aan doen. Het heeft dan ook het Klimaatakkoord van Parijs onderschreven en wil in 2060 CO2-neutraal zijn. Tegelijkertijd wil China echter niet inleveren op het gebied van economische groei...”

Ook een vrijhandelsverdrag?

Als wij Poldermans tot slot vragen of er na het investeringsverdrag ook zicht is op een vrijhandelsakkoord tussen de EU en China, antwoordt hij direct ontkennend. “Nee, voorlopig niet. Beide partijen willen eerst kijken hoe CAI uitwerkt. Bovendien is er het hete hangijzer dat China bij de Wereldhandelsorganisatie zijn status van ontwikkelingsland niet wil opgeven. Het noemt zichzelf een socialistische markteconomie, maar de EU vindt dat de overheid zich te veel bemoeit met het vaststellen van productiehoeveelheden en prijzen, in plaats van dit over te laten aan vraag en aanbod. Zo worden aluminium en staal nog steeds zwaar gesubsidieerd door de overheid en ver onder de prijs op de wereldmarkt gedumpt. Ook is Brussel steeds kritischer over het feit dat China blijft proberen op bilateraal niveau zaken te doen met lidstaten, vooral in Oost-Europa.”

Kansen voor Nederlandse ondernemers

- **Maakindustrie:** geringe beperkingen, vooral in sectoren met aanzienlijke overcapaciteit. In deze sector geldt vrijwel dezelfde markttoegang als in de EU;
- **ICT:** China heeft ermee ingestemd de markttoegang voor computerservices te koppelen. Dit is een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie. China zal ook een ‘technologieneutraliteitsclausule’ opnemen. Deze moet ervoor zorgen dat de aandelenplafonds voor telecomdiensten met toegevoegde waarde, niet van toepassing zijn op onder meer financiële, logistieke en medische diensten, als deze online worden aangeboden;
- **Finance:** China was al bezig zijn financiële sector te liberaliseren en zal deze openstellen voor investeerders uit de EU. De joint venture vereiste voor banken is opgeheven. Ook zijn maxima voor buitenlands eigendom afgeschaft op het gebied van vermogensbeheer, effecten- en termijnbemiddeling, levens- en herverzekeringen;
- **Internationaal zeetransport:** China zal EU-investeerders zonder beperkingen toestaan te investeren in relevante ondersteunende activiteiten aan land, zoals vrachtfachtering, containerdepots en stations en maritieme agentschappen. Dit maakt het voor EU-bedrijven mogelijk een volledige keten van deur-tot-deurvervoer aan te bieden, inclusief het binnenlandse deel;
- **Zakelijke dienstverlening:** geen joint venture meer vereist voor onder meer leasing, verhuur, reparatie en onderhoud van transportmiddelen, onroerend goed, marktonderzoek, managementconsulting, adverteren en vertaaldiensten;
- **Milieudiensten:** China schrapt de joint venture vereiste voor milieudiensten, zoals riolering, geluidsreductie, verwijdering van vast afval, reiniging van uitlaatgassen, bescherming van natuur en landschap, en sanitaire voorzieningen;
- **Gezondheidszorg:** geen joint venture meer vereist voor privéziekenhuizen in belangrijke steden als Beijing, Guangzhou, Shanghai, Shenzhen en Tianjin;
- **R&D in biotech:** voorheen niet toegestaan, nu wel opengesteld. China heeft ermee ingestemd geen nieuwe beperkingen in te voeren en de EU in de toekomst opheffing van de huidige beperkingen aan te bieden;
- **Telecommunicatie/clouddiensten:** China heft het verbod om te investeren in clouddiensten op. Maximaal toegestane EU-investering: 50 procent;
- **Luchtvervoer:** China zal zich openstellen voor de belangrijkste gebieden van computerreserveringssystemen, grondafhandeling en verkoop van marketingdiensten. Ook de minimumkapitaalvereiste voor het huren en leasen van vliegtuigen zonder bemanning is geschrapt;
- **Automotive:** China schaft joint venture vereiste gefaseerd af en heeft toegezegd dat ‘nieuwe-energievoertuigen’ toegelaten worden;
- **Bouw:** China schrapt de projectbeperkingen die momenteel zijn voorbehouden in hun toezeggingen aan het General Agreement on Trade in Services;
- **Adverteren:** meer marketingmogelijkheden voor producten en diensten in China.

De terminal van Yangshan biedt in Shanghai plaats voor de grootste containerschepen ter wereld.

Wat is de kracht van duurzame groei en innovatie?

Trends in Export 2021 gaat digitaal

In welke mate is jouw bedrijf gericht op innovatie en wat voor rol speelt duurzaamheid daarbij? Waarom biedt investeren in groei door duurzaam en innovatief ondernemen zoveel kansen om je exportactiviteiten uit te breiden? En wat zijn de valkuilen? Deze vragen staan centraal tijdens het lanceren van de onderzoeksresultaten van Trends in Export 2021.

In verband met corona kan het evenement deze keer niet in de Johan Cruijff ArenA plaatsvinden. Maar dat maakt de presentatie van de resultaten van dit jaarlijkse onderzoek er niet minder interessant op! ➡➡➡

Aan Trends in Export nemen ieder jaar honderden Nederlandse exporteurs deel. De resultaten van het onderzoek geven dan ook een goed inzicht in alle exportontwikkelingen.

Presentatie resultaten onderzoek van evofenedex, Atradius en NLinBusiness
dinsdag 23 maart 2021
Aanmelden ➡ www.trendsinexport.nl

